

Töö ja Tervis

Sotsiaalspoliitiline kuukiri Eestimaa Haigekassade Liidu häälekandja

Nr. 7

Juuli

1927

Tellimise hind postiga:

aastas . . .	mk. 120.—
6 kuu peale —	„ 60.—
3 „ „ —	„ 30.—
1 „ „ —	„ 10.—

Ilmub kord kuus.

Talitus ja toimetus: Tallinn, Tatari tän. 15.

Tellimisi wõtawad vastu kõik haigekassad ja postiasutused.

Üksiknumber 10 marka.

Kuulutuste hinnad:

1 lhk. . . .	mk. 2000.—
1/2 „	„ 1000.—
1/4—600.— ja 1/8 lhk.	300.—
Teksti ees —	50% kallim.

Sisu: 1) Waenuawaldus töölistkinnitusele — J. Hermet. 2) Läti haigekassade 6. kongress — J. R. Kirp. 3) Haigekassade wolinikkude walimisest — H. Soilts. 4) Kasutagem päikest (piltidega) — R. Reimer. 5) Eesti tööliste kinnitusühisus ja haigekassad — H. Soilts. 6) Tallinna Ühise Haigekassa 1926. a. tegewuse ülewaade. 7) Abirahad ja arstiabi normid Tallinna Ühises Haigekassas. 8) Tallinna Ühise Haigekassa määrus. 9) Tallinna Ühise Haigekassa wolinikkude peakoosolek. 10) Tartu Üldhaigekassa Uderna suwekolonii. 11) Balti puuwillawabriku haigekassa wolinikkude koosolek. 12) Haigekassade asjaajajate nõupidamine (konwerents) — K. Lukk. 13) Mitmesugused teated.

Waenuawaldus töölistkinnitusele.

J. Hermet.

Eestis on praegu makswad puudulik ja kitsaulatusline tööliste haigus- ja õnnetuskinnituseadus. Muud kiinitusliigid, nagu tööwõimetuse, wanaduse, tööpuuduse jne., puuduwad weel täiesti. On püütud laiendada ja ajakohaselt muuta haiguskindlustusseadust, kuid senised eel-nõud on kõik tagasi lükatud. Eestis puudub weel arusaamine tööliste kinnitamise tähtsusest, puudub isegi arstidel. Ollakse waenulik selle vastu. Kui teistes riikides on andnud just arstikond hulk

silmapaistwaid kinnitustegelasi, siis Eestis nad puuduwad weel. Küll aga leiame nende poolt aegajalt kirjufusi, kus püütakse haiguskindlustustki maha teha.

Haiguskindlustuse laiendamise kawat-suse puhul wõtab „Pwl.“ nr. 126. sõna Dr. D—l, kes waenukinda heidab töölistkinnitusele, oma waimuilma ja arusaamist awaldades mõne Saksamaa purutagurlase sihilikka wäiteid tsiteerides, nagu näiteks: „Saksamaa on sõja kaotanud üleliigse sotsiaalse kinnituse läbi nõrgendatud er-

gukawa pärast.“ „Õnnetute juhuste kinnitus tapab töötahte, haiguste kinnitus halvab tahte terve olla, wanaduse kinnitus häwitab rahwa waranduse kokkuhoidmistahet“ . . .

Kas see ei iseloomusta neid inimesi, kes Eestiski wõitlewad tööliste kinnitamise wastu!

Puudutades üksikasjaliselt haigekassade „halbu“ külgi, leiab Dr. D-1, et

„haiguskindruse läbi kannatab mehelikkus ja tublidus, nõrgeneb ihu kui hing, rahwa jõuline terwis ja jõud langewad paratamatult. Haigus muutub paljudele elukutseks.“

Niisugune on selle herra arusaamine! Ta peab rahwa tõulise terwise ja jõu tõstmiseks wistist tarwilikuks, et töölisel jääksid arstiabi ja unustaksid „igapäewases töös omad wäikesed wead ja armid, mis pikad eluaastad neile teinud.“ Unustaksid seni, kuni silmad kinni panewad ja mõni arst wõiks kirjutada surmafunnistuse. Töölise „pikad eluaastad“ — ilus pilge, kui just rasketes ja terwishoiuwastastes tööoludes tööline enneaegu kõduneb ja wanaduseni ei ela.

See arst kõneleb ka kibedustundest, mis arstidel olewat haigekassade wastu. Töölised wõiwad ka ainult kibedust tunda niisuguste arstide wastu, kes nende peale nii ülewalt alla waatawad ja isegi neile arstiabi wõimaldamise wastu niisugusel toonil kõnelewad, neid kahtlustades ja alahinnates.

„Haiged oisiwad arsti, kes wabastab kergesti tööst. Waba arst oisitakse nõu ja abi pärast, kassaarsti aga selleks, et saada haiguslehte ehk tööwõime kaotuse tunnistust, mis raha annawad“ — nii ütleb Dr. D-1.

See pole õige. Kui on üksikuid juhtumisi ette tulnud, ei saa neid üldistada. Iseäranis praegustes tööoludes kannatawad töölisel haigustega wiimase võimaluseni: nad ei taha töölt puududa. Sest ka haiguse pärast töölt puudujat wõib ette wõtja wallandada juba kahe nädala pärast, nagu seda paljudes kohtades tehtakse. Alles wiimasel silmapilgul minnakse arsti juurde, kuigi just haiguste parandamiseks on soowitaw, et warakult arsti poole pöörataks.

Mis puutub waba arsti walikusse, siis puudub see rahwal ka ilma haigekassata. Warem olid tööstuseettewõtete arstid, üks kõigi haiguste tarwis. Haigekassa on siin muudatuse toonud: arstide walikut suurendanud. Wäikelinnades ja maal, kus jaoskonna ja üksikud arstid, muutuwad wiimased käsitööliskes, kes te-

gutsewad sageli alal, mida nad ei tunne.

Ei ole ka haigekassad Eestis arstide olukorda ja palgaolusid halwendanud, nagu Dr. D-1 kurdab. Kuid need arstid, kes warem wirelesid ettewõtja teenistuses 5.000—8.000 margalise kuupalgaga, wirsewad nüüd, kus saawad soodsamatel tingimistel ja wäheha tööjõu kulutusega mitu korda enam tasu. See rahulolematuus tuleb kirjutada eestkätt ilmawaate arwele.

Et haigekassad töötaksid „igalpool mitte ainult halvasti waid ka hirmus kallilt,“ — see on põhjendamata sõnakõlks, mida tarwitatakse mahategemise tuhinas. Aga kui see nii oleks, miks siis arstid mitte abiksi ei tule ja ära ei hoia arstirohtude ja materjali raiskamist. See on nende teha ja korraldada.

Et igalpool „kassalõwidena“ esinewad nooremad arstid, see pole õige. Suurema praktikaga on nii Tartus kui Tallinnas just wanemad arstid.

Arstid muutuwat kassa orjadeks! Ometi on wabadus loobuda haigekassa teenistusest neil, kes seda „wabakutset“ nii wäga harrastawad. Peale haigekassade on weel küllalt arstipraktikat igal arstil, kes wähegi oma tööala tunneb.

Et arste kaitsta, selleks peab Dr. D-1 tarwilikuks järgmisi juhtnõure:

1. Haigekassad piirduksid waesemate mitte iseseiswate töölistega. Nende laiendamine ikka suuremate hulkade peale, mis eneses rasket rahwuslikku õnnetust ja õnnetust just kinnitatule tähendab, jääb ära.

Et kinnituse alla kuuluwusel piirid peawad olema, see on õige. Nii on ka praeguses seaduses sissetuleku ülemmäär ettenähtud, millest enamsaajad kinnitamisele ei kuulu. Mis aga mõeldakse waesemate „mitteiseseiswate tööliste“ all, jääb selgusetaks.

Jutt rahwuslikust õnnetusest on hüs- teeriline sõnakõlksutamine ja sisuta.

2. Haigekassade juhtimisaparaat peab olema wõimalikult lihtne, arstidele peab selles lubatama lai kaastegewus. Samuti peab ka eelseiswas seadusandluses tõsiste praktikliste arstide, mitte ametnikkude arwamine mõjule pääsema.

Et haigekassa juhtimisaparaat peab olema lihtne — on iseenesest mõistetaw, samuti on tarwilik arstide kaastegewus, kuid mitte niisugune, nagu seda omas kirjutuses annab Dr. D-1, kes wistist ka „tõsiste praktikliste arstide“ arwamiseks oma waenuawaldusi töölistkinnituse ja haigekassade wastu peab.

3. Praegune absoluine kinnituswiis sihhib paratamatult peimisele ja abirahade ning pensio-nide saamisele. Seepärast peab äratatama kinni-tatu wastutusnnet, näiteks, nõutama temalt haiguse puhul teatud osamaks arstimise kuludeks.

Selles punktis tehtud etteheited, kaht-lustused ja oletused on põhjendamatud ning näitawad ainult seda arwamist, mis sellel arstil tööliste kohta on. Ka arstilt tuleb enam järelmõtlemist ja wastutus-nnnet nõuda.

4. Arskond peab selgelt ja kartmatult wälja ütlemä seda, mis paremad tema seast tunnewad, ja mõtlewad nimelt, et haigekassade reshiim ühes diplomeeritud arstiteadlaste üliproduktsooniga hä-daohflik on rahwa tõulisele terwisele, nõrgenda-des rahwa tublidust, kutsudes esile neurasteeniat ja hüpohondriat (tahe haige olla) ja demoralisee-rides rahwast ning arstkonda.

Nii peab siis see herra oma arwamisi parema omaks arstide seast. Kuid need arwamised on mitte ainult kitsarinnalised, waid ka wäiklased, põhjendatud ainult kitsale teenistushuwile, jättes täiesti kõr-wale üldhuwid ja need aated, mis tõsis-tel parematel arstidel on.

5. Haiguskinnitus sel kujul, nagu see, näiteks, läbiwiidud Saksamaal, tähendab haiguse premee-rimist, haiguse eest tasu maksmist. Kuidas oleks, kui meie katsuksime wastupidist, — haiguse pre-meerimise eest määraksime preemia terwise eest; näiteks, maksaksime neile kassaliikmetele, kes aasta läbi kordagi arsti pole otsinud, osamaks tagasi?

Selle kirjutaja ei ole mõtelnud, kuidas siis kaetakse wäljaminekud arstiabi and-miseks, muuseas ka arstide tasu. Kui haige, keda arst on tööwõimetuks tun-nistanud, haiguse ajal saab haiguspäewa-

raha osa palga suuruses, siis peab see arst seda haiguse eest tasumaksmiseks. Ei, see on eluülpidamise raha selleks, et haige ja ta perekond nalga ei sureks.

6. Kuigi peaks olema parafamatu tasuta kind-lustada laiematele rahwahulkadele arstirohud, ja farbeained, haigemajad, sanatooriumid, jne., püü-tagu ära hoida isikliku wahekorra arst — haige segamine normide ja määruste läbi (wäljaarwatud päris waestele).

Siit paistab ka wälja, nagu eelpoolgi, see siht, mis kirjutusel on: jätta arstile tasu wõtmiseks wabad käed. Nii on siis terve see kirjutus — üks palgawõit-lus ja sellelt seisukohalt ei saa ju töölis-klässil ka selle wastu midagi olla. Selle juures ei oleks aga tohtinud üks arst farwitada niisuguseid kaalumata ja pin-napealseid põhjendusi, nagu teeb seda Dr. D.—l.

Kuid need „tõsiste praktiliste arstide“ arwamised heidetakse kõrwale, nagu näitab ka hiljuti Genfis lõppenud rah-wuswaheline töökonwerents, kus wastu wõeti haiguskinnituse konwentsioon, kuigi konwerentsi enamuse moodustasid töösturite ja walitsuse esifajad.

Ühiskond on ju nii wäga mitmekesine ja rikas — ka igasuguste arwamiste poo-lest. Miks ei wõi siis ka mõnel Dr. D.—l olla oma eriarwamised ilma asjade ja korralduste kohta, kuigi nende arwamis-tega ei arwestata ja elu teist rada edasi tungib — selles sihis, mida walgustab ar-wustaw mõistus ning määrab ära tar-widus ja otstarbekõhasus.

Läti haigekassade 6. kongress.

Lätis kinnitatud 245.000 kodanikku haiguste wastu.

Läti haigekassade suured edusammud.

J. R. Kirp.

Kongressi esimene päew.

Läti haigekassade 6. kongress awati 28. mail ja kestis kuni 30. maini. Kong-ressi awas Läti haigekassade liidu esi-mees A. Jablonski, kes heitis pilgu liidu 5-aastasele tegewusele. Selle aja jooksul on liit kujunenud tähtsaks orga-nisatsiooniks mitte ainult tõliskonnale, waid kogu seltskonnale. Haigekassade tegewus peab hargnema kahes sihis: 1) tuleb laiendada sotsiaalset kindlustust, kui ka demokratiseerida kassaosaliste rawimist, ja 2) wäljakujundada haige-kassade seesmine tegewus.

Peale awamist terwitas esimesena kong-ressi Läti saeima esimees Dr. P. Kal-nin sch. Awaldab lootust, et need lahk-helid ja terawused, millega rikkad liidu esimesed kongressid, tulewikus kaowad. Hoolekandeminister A. Rudewics ar-wab, et haigekassad on lapseest wäljas.

Mõõdunud aastal kawatsesid mõned tagurlised kodanlaste grupid haigekassa-dele anda tugewat hoopi, kuid see suu-deti energiliselt tagasi lüüa. Kuid ei ole siiski ühtegi kindlustust, et tagurlus oma kallaletungi haigekassade wastu ei uuenda. Sellepärast peab kogu tõliskond, kuid

eriti haigekassad, organiseeruma, et tagasilüüa kõiki kallaletunge sotsiaalsele kindlustusele. Eesti haigekassade liidu esitaja J. R. Kirp annab ülewaate Eesti haigekassade tegewusest, ühtlasi ära märkides, et Lätiga võrreldes on Eesti haigekassad sotsiaalse kindlustuse suhtes tõsised waesedlapsed. Eesti haigekassad tegutsewad weel wana tsariaegse seaduse põhjal. Isegi seda seadust tahetakse kitsendada. Soowib kongressile Eesti haigekassade nimel edu ja jõudu, Terwishoiu peawalitsuse juhataja Dr. med. Petersons märgib ära haigekassade erakordset suurt tähtsust, mis awaldub madalas suremuse protsendis. Riia linna terwishoiu osakonna juhataja Dr. Blumenfeldt juhib tähelepanu laialdase tegewusvälja peale, mida Läti haigekassad oma alla wõtnud. Läti tiisikuse wastu wõitlemise seltside esitaja prof. Dr. Kirchenstein wõrdleb haigekassade tegewust uute teede otsimisega sotsiaalse terwishoiu väljal. Weel ütlewad terwitusi Dr. Ogrinsch Läti haigekassade arstide saltsi nimel, Idelsons — Läti haigekassade hambaarstide seltsi, pr. Zelm — Läti ämmaemandate liidu, Dr. Eliasberg — Läti sotsiaaldemokr. tööli. partei arstide sektiiooni, Dr. Friedrichson — raudteede peawalitsuse terwishoiu osakonna, Wene arstide seltsi, saeima saadik Wezkalns — Läti ametiühisuste keskbüroo ja Reichenbach — Riia ametiühisuste. nimel. Kirjalikult ja telegraafi teel terwitasid kongressi riigi president G. Semgals, peaminister M. Skujeneeks, haridusminister J. Rainis ja hulk teisi organisatsioone ning asutusi.

Terwitused on siin enamuses meelega üles loetud, et näeks Eesti haigekassade pere ja oleks teadmiseks ka neile, kes „häbenewad“ tulla terwitama Eesti haigekassade kongresse. Terwitama meie kongresse komandeeritakse ainult mõni väike ametnik. Läti walitsus saab rahwa hoolekandest nähtawasti sarnaselt aru — terwe rahwas on riigi tugewus ja jõukus.

Terwituste järgnes juhatuse walimine. Juhatuse waliti A. Osolinsch, A. Oschinsch (Riiast) ja J. Sahlits (Dwinski).

Selle järele asub kõnetooli Läti haigekassade liidu esimees A. Jablonski, kes refereerib liidu tegewusest mõõdu-

nud aastal. Märgib ära, et ülewaate all olewal tegewusaastal olid ägedad kallaletungid haigekassadele. Kuid haigekassade tegewus nagu selle kiuste laieneb ja kinnitatud kodanikkude arw suureneb. Kindlustusseaduse 7 aastase kestwuse ajal on haigekassade arw 4 pealt 1920 a. tõusnud 43 haigekassa peale 1927. a. 1920 oli kinnitatud ainult üle 5.000 kodaniku, kuid 1927. a. on kinnitatuid ühes perekondadega 245.000. Kui riik omalt poolt ei toetaks haigekassasid, sattuksid wiimased kahtlemata kriitilisse seisukorda. Aruande aastal pidas liit ülewal kolm sanatooriumi — Suur-Bah-tes, Preedainis ja Kemeris. Liidu poole pöörawad nõusaamiseks palju haigeid prowintsi. 1926. a. saatis liidu büroo 4287 haiget arstide-eriteadlasfe juure, 591 haigemajja ja 1039 sanatooriumidesse. Liitu kuuluvad Riias 16 ja prowintsi 25 haigekassat. Liitu ei kuulu ainult 2 kassat. Ebaloomulikuks nähtuseks peab referent seda asjaolu, et ette wõtjad jääwad haigekassadele wõlgu järjest suuremaid summasid. Praegusel pankrotiide ajajärgul tuleb haigekassadel palju selle all kannatada. Ei tule unustada, et sarnaste summade hulgas on ka tööliste palgast mahaarwatud 2 protsenti. Märgib ära haigekassade liidu ülesandeid oma majanduslise tegewuse laiendamiseks.

Haigekassade liidu sekret. A. Oschinsch kannab ette aruande kõikide Läti haigekassade tegewusest 1926. a. Aasta jooksul on kõik haigekassad kokku sisse wõtnud 13.905,382 latti, s. o. umbes 700 milj. rubla. Abirahadeks, rawimiseks, walitsemiskuludeks jne. anti wälja 10.995.432 latti. Ülejääk — 2.909.950 latti. Sellest ülejäägist jäid ette wõtjad kassadele wõlgu 2.219.407 latti. Sellega siis faktiline puhas ülejääk ainult 619.542 latti. Järjest suurenewad wäljaminekud kassaosaliste ja perekonnaliigete rawimiseks. 1924. a. oli selle protsent 29,18, kuid 1926. a. juba 36,67 prots. Abirahadeks on kulu- tatud 2.982.250 latti, mis kogu wäljaminekust 25,85 prots. wälja teeb. Iga kassaosalise kohta tuleb 21,88 latti (1 latt = 72 Eesti marka). Abirahadid maksid: Riia kassad: 9 — esimesest päewast alates, 5 — teisest päewast, kolm haigekassat kolmandast päewast alates; prowintsi kassad: 12 — esimesest päewast, 3 — teisest päewast, 4 — kolmandast päewast, 3 — neljandast päewast. Abiraha

suurus kõigub 75–100 prots. Ainult 4 prowintsi kassat maksid $\frac{2}{3}$ abirahaks.

Waadeldes üksikuid wäljaminekuid, näeme, et kõige rohkem on kulutatud rohtude peale ja nimelt 1.228.825 latti, mis annab 29,30 prots. Arstide hono- raariks on wälja antud 22,86 prots.

Perekonnaliigete rawimise ja toetuse peale on kulutatud 2.478.476 latti ehk 21,48 prots. kogu wäljaminekutest. Iga perekonnaliikme peale on Riias kuluta- tud 33,25 latti, prowintsis 31,93 latti, keskmiselt 29,02 latti. Walitsemise peale on kulutatud 1.178.584 latti ehk 10,23 prots. kogu wäljaminekutest. Walitse- miskulud on üldiselt tõusnud. Bilanss 40 haigekassas (kaks haigekassat ei olnud aruandeid saatnud) näitab akti- was ja passiwas 5.593.359 latti. Wõrrel- des 1924. a., on bilanss 2.243.610 lafi wõrra suurenenud. Aruandele järgnewad waielused, millest õige elawalt osa wõ- takse. Süüdistatakse liitu, et see pöörab palju tähelpanu tehnilise töö peale, kuna sotsiaalse kindlustuse ideeline külg wä- hem tähelpanu leiab. Teisalt juhitakse aga tähelpanu raha puuduse peale. Aruanne wõetakse wastu.

Dr. J. Galejs refereeris suguhaiguste wastu wõitlemisest. Näitab erakordset wiletsust, mida sünnitawad need haigused. Samuti ka hiigla kulu, mida haigekassad peawad tegema. Nii peawad ainult Riia kassad suguhaiguste rawimise peale kulutama 300.000 latti aastas, Dr. Ga- lejs esitas wastawa seaduskawa: „Sugu- haiguste wastu wõitlemine seadusandlisel teel“, mis kongressi poolt wastu wõeti ja liidu juhatus kohustati selle maksma- panemiseks samme astuma.

Sellega lõppes kongressi esimene päew. Mandaatkomisjoni aruande järele wõta- wad kongressist osa 142 hääleõiguslist saadikut 40 haigekassa poolt.

Teine kongressi päew.

Dr. Lukins refereerib tuberkuloosi wastu wõitlemise seaduskawast. Referent leiab, et sanatooriumid ja erilised haige- majad ei suuda küsimust lõpulikult la- hendada. Suur tähtsus oleks erilisel tuberkuloosi wastu wõitlemise instituudil. Instituut tuleb sisse seada selleks ehitat- tud majja, mis sarnaselt ehitatud, et iga toa juures oleks rõdu. Instituudis üüri- takse tube wälja tuberkuloosi kahtlastele, wallalistele inimestele. Sarnaselt kuju-

neks instituut haigekassade osaliste eri- liseks pansioniks. Stationaarse rawimise wiiside hulka kuulwad ka metsa puh- kekodud. Ambulatoorset rawimist hal- wab arstide muutus, mis ühenduses kassaosalise üleminekuga ühest kassast teise. Uus arst peab rawimisega jälle otsast peale algama. Sellepärast tuleb Riiga sisseseada tuberkuloosi keskambu- lans. Sel oleks ka see tähtsus, et seal saaksid endid ette walmistada ja täien- dada kopsuarstid. Tuleb wälja anda eriline tuberkuloosi wastu wõitlemise seadus. Kawas nähtakse ette tuberku- loosi wastu wõitlemise keskkomitee loo- mine hoolekandeministeeriumi juures.

„Tähtsam“ kongressi päewakorra punkt – liidu nõukogu walimised. (Sõna täht- sam hanijalgade wahele paigutamine selgub allpool) Läti haigekassade kong- ressidel on nagu kombeks saanud wali- miste ajal lahkhelisid sünnitada ja selle peale palju aega kulutada. Wõõral on nende põhjustest raske aru saada. Meie kongressidel seatakse üles enam-wähem energilisemad haigekassade tegelased ja nad walitakse ilma suuremate sekeldus- teta. Lätis on see aga koguni teisiti. Terawasse wastuollu saftuwad kaks suu- remat gruppi – Läti ametiühisuste kesk- büroo poolehoidjad ühelt poolt ja ko- danline koondus teiselt poolt. Rõhuw enamus, umbes 90 mandaati on Läti ametiühisuste keskbüroo poolehoidjatel. Kuid nad ei taha oma seisukorda täieli- kult kasutada ja nõuawad omale ainult wastawa arwu kohti liidu nõukogus. Kuid kodanline koondus, kes kongressil esitatud ainult 30 mandaadiga, nõuab omale ühe koha rohkem kui õigus. Algawad lõpmatuseni kestwad rühmade nõupidamised. Kuid kõik läbirääkimised ei anna mitme tunni jooksul tulemusi. Läti ametiühisuste keskbüroo peab hä- bistawaks oma õiglastest nõudmistest ta- ganeda. Kodanline rühm jääb aga kan- gekaelselt oma nõudmise juure. Nende nõudmise mitte-täitmine tooks esile la- gunemise liidus. Arwesse wõttes seda, mida toob enesega kaasa lagunemine, eriti weel praegusel ajal, kus tagurlus walmistab uusi kallaletunges haigekassa- dele, otsustatakse järele anda. Nii saa- wad nõukogus kohti Läti ametiühisuste keskbüroo – 8, kodanline koondus ühes „erapooletuga“ – 5 ja Riia pahempool- sed ametiühisuslased – 2, kokku 15 liiget.

Kongressi kolmas päew.

Kongressi töö oli kaheks päewaks ette nähtud, kuid walimised wõtsid palju aega ära, nii et kongressi tööd tuli tahtmata kolmandal päewal jatkata.

Läti haigekassade energilisem tegelane Wulfson's refereeris otstarbekohasest rawimise organiseerimisest haigekassades. Suuremat tähelpanu wääriwad uemad saawutused rawimises, sest nad on racionaalsemad. Otstarbekohatu on wanade, üle 60 aasta wanade perekonna-liigete rawimine. Nad ei ole haiged selle sõna tõsisel mõttes, waid kannatawad rohkem wanaduse jõuetuse all. Tuleb leida teid, kuidas wähendada kulusid nende rawimiseks. Laiemalt tuleb kasutada uemaid arstiteaduse saawutusi ja eeskätt füsioloogilist rawimist, röntgeni kiiri jne. Erakordse tähtsusega on haiguse täpne kindlaksmääramine. Eriti haawahaiguste, kõrwade ja silmade haiguste puhul wõib wõõrii arstifimine esile kutsuda haiges täielikke rikkeid. Tuleb korraldada erilisi haigekassade arstide kursusi, et arstid täieneks sotsiaalse arstiteaduse osadega. Rohtude wäljakirjutamisel ei tule alati odawust taga ajada, waid seda silmas pidada, missugune rohi kõige kiiremini aitab terwist jalule seada — on kõige otstarbekohasem. Rohtusid ei tarwitata nii palju ära, kui wõetakse. Tuleb kinni pidada Saksamaa haigekassade põhimõttest: wõimalikult suuremaid saawutusi wõimalikult odawama hinna eest. Läbirääkimiste ajal soowitati kongressi saadikute poolt — luua Läti ülikooli juure sotsiaalse arstiteaduse õppetool.

Liidu sekretär Oschinsch refereeris profülaktika organiseerimisest. Haiguste ärahoidmise peale peab tõsist tähelpanu pöörama, isegi suuremat kui haiguse rawitsemise peale. See kindlustaks suurel määral rahwa terwist ja annaks ka haigekassale tuntuwa kokkuhoiu. Haiguste ärahoidmisel etendab tähtsat osa elukorterite ja tööruumide terwishoidline seisukord.

Kooliõpetajate liidu esimees Stein annab laialdase ülewaate tööliste ja teiste palgaliste kindlustamisest haigusjuhtumistel. Haiguskindlustuse määrused, mis üle wiie aasta tagasi wälja anti, on paljudes punktides otstarbekohatud ja wananenud. Määrusi tuleb muuta. Wõeti

wastu ettepanek, et haigekassadel on õigus haigeid, kes wähemalt üks aasta kassaosalised olnud, rawida järjest 52 nädalat.

Järgneb kõigiti tähtis küsimus diagnostika ja füsioloogilise teraapia instituudi siseseadmise kohta. Seda küsimust käsitlewad kaks referenti — Dr. Eliasberg ja liidu esimees Jablonski. Instituut on wajalik, isegi hädawajalik. Sarnase asutuse ellukutsumine nõuab hiigla summasid, kuid see tasuks end ära. Õige haiguse diagnoosiga ja uemate arstiteaduse saawutustega hoitakse kokku suured summad. Rõhuwa hääle enamusega otsustatakse sarnane instituut Riias ellu kutsuda.

Kongressi päewakorra wiimane punkt — mitmesugused küsimused. Muuseas otsustatakse põhikirja muuta, maksma panna proportsionaalne walimissüsteem. Sellega loodetakse kõrwaldada igasugune hangeldamine kohtade pärast.

Enne kongressi lõpetamist antakse weel sõna Eesti haigekassade liidu esitajale J. Kirp'ile, kes räägib saadud muljetest ja sellest, kui palju peawad Eesti haigekassad wõitlema, et nad suudaks sinna jõuda, kus Läti haigekassad praegu on. Kuid Läti haigekassad sammuwad suurte edusammudega edasi. Ühtlasi teeb J. Kirp ettepaneku, et Läti wõtaks oma peale Balti riikide haigekassade konwerti kokkukutsumise. Konwerti wõiks Riias ära pidada. Kongressi saadikud terwitawad ettepanekut. Liidu nõukogu peab algatuse teostama.

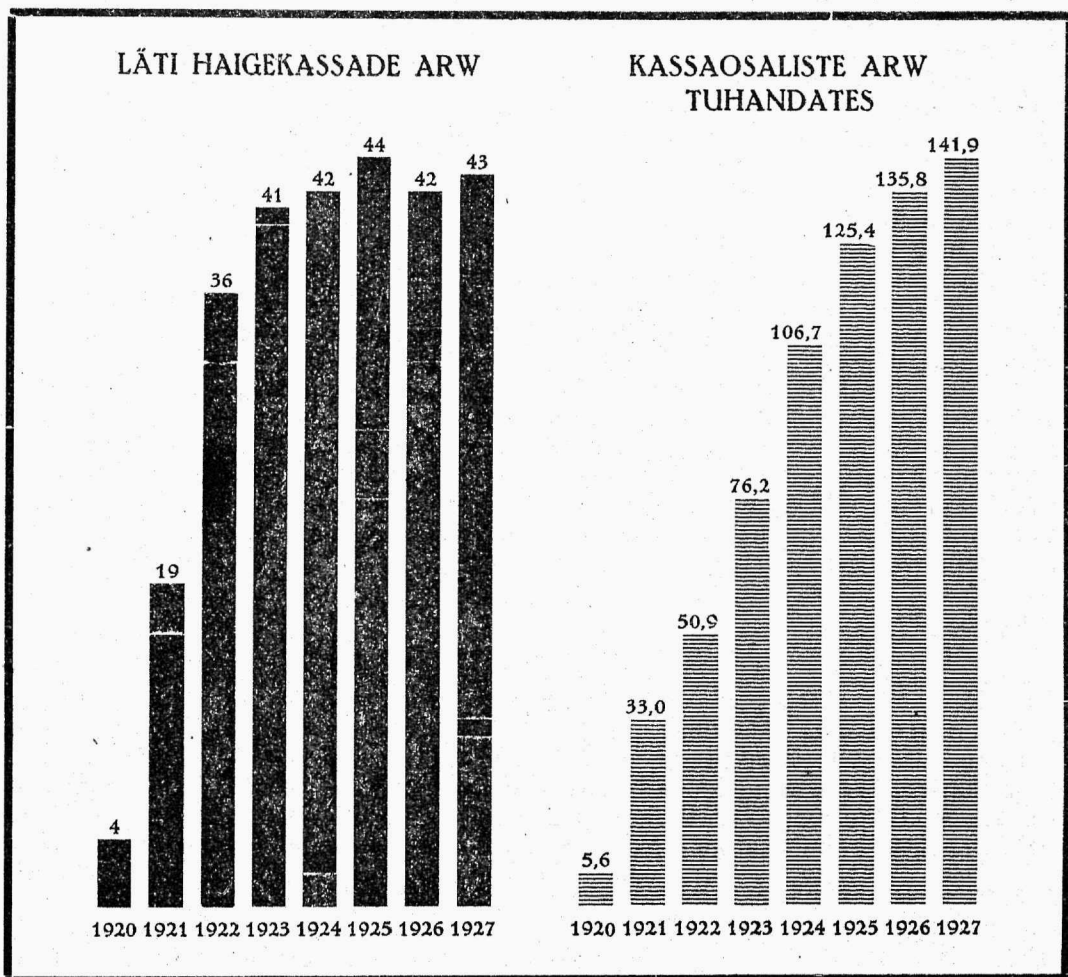
Kongressi kolmas päew kujunes tõsiseks tööpäewaks. Esimesel päewal olid ülekaalus terwitused ja aruanded, teine päew kulus gruppide ja rühmade waheliseks wõitluseks. Alles kolmandal päewal suudeti suur töö ära teha. Kongress lõppes esmaspäewal, 30. mail kell 9 õhtul.

Pühapäewal, 29. mail korraldasid Läti haigekassade liit ja Riia haigekassade wahelbüroo oma 5 aasta tegewuse puhul Jaani Gilde saalis pidusöögi, millest ligi 300 külalist osa wõtsid, teiste seas ka walitsuse esitajad. Kooswiibimine oli südamlilik. Ei ole sagedad need juhused, kus haigekassade tegelased nii suurearwuliselt koos saawad olla.

„Töö ja Terwise“ järgnewates numb-

rites võtame käsituksel Läti haigekassade kongressil arutatud seaduskavad: „Tööta tööliste kinnitamisest haigusjuhtumustel“, „tuberkuloosi vastu võitle-

misest“, „profilaktika organiseerimisest“, „suguhaiguste vastu võitlemisest“ jne. Need küsimused pakuwad meile nii mõndagi huwitavat.

Haigekassa wolinikkude walimisest.

H. Soilts.

Iga aasta, kui lähenewad haigekassa wolinikkude walimised, tunned hirmu, etteaimates, et tuleb jälle suur töö ja kantslei paberi raiskamine. Ja kõige halwem on see, et seda tööd tehtakse wäga palju ilma tagajärjeta.

Haigekassa wolinikkude walimised on praegusel kujul ja walimise korra juures, vähemalt Tallinna Ühise Haigekassa juhatusel nii öelda „igaaastaseks nuhtluseks“. Mitte sellepärast, et wolinikkude igaaastane walimine tarwilik ei oleks, waid et kassaliikmed walimistest liig

loult osa wõtawad, mille tõttu walimise koosolekuid kaks kuni kolm korda korduvalt tuleb kokku kutsuda enne, kui korda läheb niipalju kassaliikmeid kokku saada, et võimalik on tarwilik osa kandidaate ülesseada ja häälte lugemise komisjoni walida. See kõik takistab haigekassa tegewust ja toob kaasa asjata kulusid.

Et asi sellest küljest mitte paranenud ei ole, waid aast-aastalt halwemaks muutub, näitawad käesolewa aasta wolinikkude walimised wäga selgesti. Woli-

nikkude walimised olid jaotatud 36. walimisringkonda. Ja ainult osas ette-wõtteis läks korda kohe esimesel koosolekul walimisi ära pidada. Teistes tuli esimesele koosolekule nii väike arw, mida õieti nimetadagi ei maksa: näiteks A. M. Lutheri wabrikus töötas walimiste ajal üle 1660 kassaliikme, koosolekule ilmus umbes 25; wäiketööstuse walimisgrupis töötas ligi 4000 kassaliiget, koosolekule ilmus 22; trüki- ja kõite-tööstuste grupis ligi 1000, kokku tuli waewalt 10 isikut.

Miks haigekassa kui tööliste oma asutus neid ei huwita, on minul teadmata, kuid kindel on, et nii ei kaitsta mitte oma huwisid. Haigekassa liikmed peaksid teadma, et koosolekute osawõtmine neile väga tähtis on, sest paljud arusaamatused tulewad just sellest, et kassaliikmed kassa peakoosoleku ja juhatuse määrusi ei tea, ega üldse teada saada ei tahagi. Kui aga sellele järgneb abirahade kärpimine — wõi mõni muu karistus, siis kirutakse kõiki haigekassa juhatajaid,

s. o. peakoosolekut, juhatust. Ja kassa ametnikud — need saawad muidugi kõige enam.

Läinud aastal wõeti juhatuse poolt päewakorda uue põhikirja tegemise wõi wana muutmise küsimus just walimiste lihtsustamiseks. Uue põhikirja wälja töötamise puhul oli aga osa juhatuse liikmeid walimiskorra muutmise wastu ja uus põhikiri walimiste suhtes jäi endiseks. Kõik lihtsustamise ettepanekud lükati tagasi ja uus põhikiri kinnitati I. jsk. tööinspektori poolt 24. märtsil s. a. ja seega jäi „wana wiin uude astjasse“.

Tartu Üldhaigekassa põhikiri, mis ka alles nüüd kinnitatud, näeb ette väga lihtsa walimiskorra, ja seda wõiks Tallinna Ühises Haigekassaski eeskujuks wõtta ja juba käesolewal aastal oma põhikirja wastawalt muuta. Sest ei saa ju ükski walimiswiis, olgu ta missugune tahes, isikuid walimisest osawõtma sundida, kui neil enestel selleks huwi puudub.

Kasutagem päikest!

R. Reimer.

Põhjamaail on pikk talw ühes sügisega, kus puudub päikesepaiste ja soojus. Tuleb kewad, siis asuwad jõukad inimesed kas taludesse wõi suwituskohadesse. Neil on selleks raha ja aega. Nad saa-

wad puhkust, õhku ja päikesewalgust. Teisiti on töölistega. Nagu talwel, nii ka kewadel ja suwel peawad tööstustöölised ja käsitöölised töötama kinnistes ruumides, mis tihti liig pimedad, rõsked, mustad ja kitsad. Wähe on neid töölisi, kes nädal wõi kaks puhkust saawad. Ja ka siis puudub neil raha maale wõi suwituspaika minemiseks.

Tööline töötab aasta läbi, kui aga tööd on. Raske töö ühes halbade tööruumidega, madala palgaga, alatoitlusega ja wiletsa korteriga ei jäta oma lagastawat mõju awaldamata töölise enese terwisele ega tema perekonna terwisele. Terwis on töölise ainuke wara, ainuke eraomandus ja kapitaal. On terwis otsas — jääb tööline ühes perekonnaga nälga. Tuleb siis kõik teha, mis wõimalik, et seda kapitaali, warandust hoida. Tuleb töötingimiste paranduspüüete kõrwal ka oma terwise eest hoolt kanda, selleks kasutades peale wee ka päikesekiiri, millel suur tähtsus haiguste ära-

Lapsed päikesepaistel.

hoidmiseks. Kellel vähegi võimalik, mingi päikesepaistelise ilmaga, kui waba aega on, näiteks pühapäewal wõi ka töö lõpul, ja lasku enesele paista päikesel. Ka lapsi ärgu warjatagu päikese eest.

Päike terwendab. Iseäranis tähtsad on silmale nägematud ultrawiolett päikese kiired, millel on haigustsünnitawate pislaste häwitamise omadus. Nende kiirte abil wõib rawida nii tuberkulosi kui kontide köwerdusi. Need päikese kiired ei tungi

wõi kesta üle 5–10 minuti, seda aega wõib pikendada iga päewaga kuni tunnini hommiku ja tunnini peale lõunat.

Alguses wõib wäikestel lastel lasta päikesel paista ainult kätele ja jalgele.

Päikese wanne wõib wõtta mitte ainult wabas looduses, waid ka sarnases toas, kuhu päikene paistab, awades akent, kuid hoides kinni uksi, et poleks tuuletõmbust.

Kasutagem päikest niipalju kui wõi-

Lapsed suplemas.

läbi aknaklaasi, sellepärast tuleks siis, kui päikene paistab, võimalikult kauem aknad lahti hoida.

Ka lapsi tuleb hoida päikese käes, selle juures nende silmi kaitstes ja hoolitsedes, et päike silma ei paistaks.

Lastele päikese wanne andes tuleb hoiduda, et see koht oleks kaitstud tuule eest. Esimene päikese wann ei

malik. Laskem päikesel paista ka oma lastele.

Kellel võimalik, ärgu jätku kasutamata supeluswõimalusi, kui hädise terwise pärast see temale kahjulik pole.

Ka lapsi wõib lasta wähe aega wees olla, kui ilm ja wesi küllalt soe on.

Karastagem enese ja oma laste terwist.

Eesti Tööliste Kinnitusühisus ja haigekassad.

H. Soilita.

Käesolewa aasta algul saadeti E. T. Kinnitusühisuse poolt kõigisse tööstus-ettevõtetesse ja haigekassadesse kuulunud õnnetusjuhtumiste teatamise korra kohta. Selles on ka punkt, milles öeldakse, et kui wigastus niiwõrd wäike on, et ettevõtja seda märgata ei wõi, olgugi,

et sellest kohe teatatud on, ei ole ettevõtja kohustatud wigasaanule õnnetusjuhtumise lehte andma ega sellest ka Kinnitusühisusele teatama. See punkt tekitab wäga palju arusaamatusi. On juhtumisi olnud, kus tööline tõstmise juures wõi kukkudes mõne sisemise wigastuse saab.

Tunnistajad tõendavad, et wigastuse momenti on näinud, kuid ettevõtja põhjendab Kinnitusühisuse kuulutusele, ja ei anna talle välja õnnetusjuhtumislehte ega teata ka sellest E. T. Kinnitusühisusele, sest silmaga nähtawat wigastust ei ole.

Ei saa ju ka haigekassa niisuguseid juhtumisi ilma pikema jututa oma kanda võtta; ja nüüd algab wigasaanul rändamine Pontsiuse juurest Pilatuse juure. Protokoll rändab ühest politseijaoskonnast teise ja lõppude lõpuks, kui ta haigekassasse jõuab, on saanud temast õige kõhukas akt, nagu seda näitas „Tselluloosi“ wabriku tööliste P. asi. Ja see kõik sellepärast, et tööstusettevõtjale ei olnud wigastus nähtaw.

Kinnitusühisus peaks teadma, et diagnoosi määramine on arsti, aga mitte ettevõtte juhataja asi ja arsti otsusest oleneb õnnetusjuhtumise teatamine ja wastawate wormulaaride täitmine, aga mitte ettevõtja pealiskaudsest waatlemisest.

On ju õige, et ka osa kassaliikmeid õnnetusjuhtumiste teatamise suhtes korralikult ei toimi. Nii jäetakse enamasti kõik väiksemad õnnetused — pinna-orked ja kriimustused teatamata. Ja mõne päewa pärast, kui sellest torkest wõi kriimustusest haigus tuleb, on teda raske õnnetusjuhtumiseks registreerida ja peaaegu kõik niisugused juhtumised langewad haigekassa kanda.

Haigekassade ajakirjas „Haigekassas“ ja „Töö ja Terwises“ on mitugi korda seda küsimust puudutatud ja kassaliikmetele selgeks tehtud, mis õnnetusjuhtumise korral teha tuleb, kuid tagajärgi näha ei ole.

Sama küsimus oli ka arutelul haigekassade asjaajajate konwerentsil, kus otsusele jõuti, et selgitused ajakirjanduses tagajärgi ei too, waid selle asemel tuleks tööstuskohtadesse sellekohased määrused üles panna, millised samuti kui Kinnitusühisuse omadki, kassaliikmetele kohustawad on.

Kuid seni, kui haigekassa poolt antud määruste wõi kuulutuste töökohale ülespanemine ettevõtte omanikust wõi juhatajast oleneb, ei ole ka sellega kuigi häid tagajärgi loota, sest neid, nagu praktika näitab, mõnes töökohas üldse ülesse ei panda ja kui haigekassa sellekohase järlepärimise teeb, wastatakse terawalt ja upsakalt, mis annab tunnistust meie ettevõtjate arusaamatusest ja waenust tööliste kinnitamise wastu.

Et haigekassade seisukorda sellest küljest kindlustada, peaks töö-hoolekandeministeerium sarnase määruse wälja andma, mille järgi ettevõtjad on kohustatud igasuguseid haigekassa poolt saadetud teadaandeid ja määrusi wiibimata töökohale, kassaliikmetele nähtawale kohale ülespanema.

Haigekassade tegewusest.

Tallinna Ühise Haigekassa 1926. a. tegewuse ülewaade.

Pilku tagasi heites 1926 a. tegewuse peale, peab konstaterima, et kuigi see algas mitte just soodsates oludes, ja waade tulevikku väga pessimistiline oli, on siiski haigekassa juhatusel korda läinud aasta tegewust rahuloldawalt lõpetada, sest eelmisel aastal tekkinud kassa katastroofiline seisukord oli kõrvaldatud, wõlad ja puudujäägid kaetud ja isegi kassa walandusiline bilanss tõusnud.

Et kassa tegewust normaalsele pinnale wiia, tuli muidugi mitmest küljest kärpimisi teha, kusjuures siiski on silmas peetud, et need kassa liikmetele väga lihasse lõikavad ei oleks. Ka kassa liikmed, wäljaarvatud mõned üksikud, said kassa kriitilisest seisukorrast aru ja painutasid end ilma suurema nurinata volinikude peakoosoleku otsuste ja määruste alla, olgugi, et nende majanduslik seisukord selle all kannatada sai.

Suurem osa kitsendustest pandi maksa kohe puudujäägi avalikuks tulekul, s. o. 1. dets.

1925. a. kuna ajutise juhatus otsusega 18. jaan. 1926. a. hakati haiguse abiraha maksuma jändast haiguspäevast ja 1. märtsist peale makseti haiguse abiraha: üksikutele kassaliikmetele kodus ravimisel pool ja haigemajas ravimisel veerand keskmisest päewa teenistusest. Sünnitajatele makseti kaks nädalat enne ja neli nädalat peale sünnitamist abiraha kodus olles terve teenistuse suuruses ja haigemajas wiibides kaks kolmandikku keskmisest teenistusest. 1. märtsist pandi maksuma määrus, et neil kassaliikmetel, kes alla kaht nädalat kassa liikmed olnud, ei jää lõpuarve saamise puhul ühekuulist arstiabi ega abiraha saamise õigust.

Kui kinnitusnõukogu otsusega 17. märtsist ajutine juhatus kõrvaldati ja haigekassa juhtimine seadusliku juhatusesse kätte tagasi anti, tuli juhatusel eestkätt detsembrikuus pooleli jäänud korralduste juure asuda, püüdes neid võimalikult kassaliikmete huvidele vastavalt korraldada, eriti just ambulatoorse arstimise ja hammaste ravitsemise alal.

Kassa- ja perekonnaliikmetele arstiabi and-

miseks oli haigekassal leping Tallinna / orga- niseeritud arstkonnaga, mille järele neile arsti- abi andmise eest makseti arvete järele kuni 750.000 marka kuus. Et aga arstide poolt esi- tatud arved üldsummas kaugelt üle eelnime- tatud summa tõusid, siis said nende arved vastavalt kärbitud, kusjuures maha arvatud protsent 20—30 oli ja sügise poole, kus taudid lahti pääsesid, tõusis see protsent veelgi suuremaks. Arstikond esitas haigekassa juha- tusele nõudmise, et üldsumma 1.000.000 marga peale kuus saaks tõstetud.

Et aga kassaliikmete arstimiseks saadav 2% arstitasu tõstmist ei võimaldanud, tekkis haigekassa juhatuse ja arstikonna vahel suu- rem kauplemine ja kokkuleppe mitesobimisel ütles arstikond 1. nov. haigekassa arvel haigete vastuvõtmisest ära.

Haigekassa juhatuse oli sunnitud arstikonna tingimusi vastu võtma ja kassa ning pere- konna liikmetele arstiabiandmine kestab endi- selt edasi.

Haigekassal oli leping kõigi Tallinnas asu- vate haigemajadega ja kliinikutega, kuna hai- gete ravitsemine ka väljaspool Tallinnat asu- vates sanatooriumides ja koloniides võimalda- tud oli.

Haigekassal endal olid vabad ambulatooriumid „Ilmarise“ tehase juures, S. Tartu maant. № 72, Jägala puupapi vabrik juures ja Aru- küla turbatööstuses. Kinnised ambulatoriumid, ainult kassa liikmetele arstiabi andmiseks olid a/s „Laferme“, a/s „Unioni“ ja a/s „Besti Vosvoriidi“ tööstuste juures.

Kõikidesse vabrikutesse ja tööstusettevõtte- tesse oli antud sidematerjaale ja tarvilikke arstirohte esimeseks abiaidamiseks.

Peale oma apteegi, mis asub Tatari tän. № 15, andsid haigekassa arvel arstirohte Tallinnas: Haase, Jõksi ja Kopli apteek ja väl- jaspool Tallinnat asuvate tööstuste ringkonda- des — kohalikud apteegid. Hammaste ravi- mise tarvis oli haigekassal oma hambaarsti- kabinet (praegu asub Pühavaimu tän. № 7), mis võrdlemisi rahuleldavalt töötanud on.

Nõmmel ja Keilas oli leping erahambaarsti- dega, kuna haigekassa kabineti hambaarst Jä- galasse komandeeriti, kes sealsete kassa- ja perekonnaliikmete hammaste juures tarvilikud tööd tegi.

Haigekassa apteegis on valmistatud rohtu- sid 98.454 arstitähe järele, nendest maksuta 92.251 ja maksulisi 6203.

Arstirohtude pealt on arvatud hinnaalan- dust, maksuliste pealt 10% ja maksuta antud rohtude pealt 20%. Üldine läbikäik oli 12.052.413 m. Apteek andis 1.845.874 m. puhas- kasu.

Hamba kabinetis on aasta jooksul plom- beeritud 7209, väljatõmmatud 2210 ja ravitse- tud 1443 hammast. Hammaste kivist puhasta- misi on ette tulnud 705 korda. Võrreldes ta- suga, mis oleks tulnud ülalnimetatud töö eest viimase lepingu järele erahambaarstidele maksta, on hamba kabinet kassale ligi 600.000 marka kokkuhoidu andnud.

Linnas olevais haigekassa ambulatooriumes on aasta jooksul abi antud 25563 korda, kus- juures visiit ühes arstimisvahenditega keskmiselt maksma tuli 46 m. 79 p.

Haigekassa ja Eesti Tööliste Kinnitusühisuse

vahekord jätab paljugi soovida. On eriti just viimase aasta jooksul väga teravaks muutun- ud. Kinnitusühisus, kes kohustatud on tööõn- netuste puhul vigasaanule makstud abirahasid haigekassale tagasi maksma ja vigasaanule, kes tööjõudu kaotanud, pensioni kindlustama, tarvitab igasuguseid abinõusid, et aga sellest mööda pääseda: jätab õnnetusjuhtumised akt- septeerimata. Selle all ei kannata mitte ükski haigekassa, vaid ka kassaliikmed. Sellepärast tuleks neil hoolega selle järele valvata, et õn- netusjuhtumistest kohe ettevõtjale teatatud ja sellekohane protokoll kokku seatud saaks, sest vastasel korral ei taha kinnitusühisus neid tunnistada.

Asi on isegi niikaugele läinud, et haige- kassa ja kinnitusühisuse vaheline arvete õien- damine haigekassa juhatuse palvel rahukohtu- niku juures arutusel oli, kus haigekassa nõud- mine kinnitusühisuse vastu tagasimaksmata õnnetusjuhtumiste abirahades suhtes rahuldati.

Eelmiste aastate eeskujul töötas haige- kassa juures arstiline kontroll-komisjon, kellel üiesandeks oli haigekassa juhatuse ja arstide poolt komisjoni saadetud isikutele puhkuseaja pikendamise, sanatooriumidesse saatmise ot- sustamine jne.

Haigekassa maksude tasumine ettevõtjate poolt muutub aasta-aastalt ikka korratumaks. On ainult osa ettevõtteid, kes seda korralikult ja tähtaegadel tasuvad, kuna teised oma ko- hustusi haigekassa vastu ainult siis meelde tuletavad, kui politsei oksjoni tegemisega äh- vardab, 1926 a. jooksul on haigekassa maksu- nõudmisi töökaitses komisjaride läbi politseile sissenõudmiseks esitatud 1121 korral. Samuti takistab haigekassa tegevust asjaolu, et suu- rema osa ettevõtete poolt palga ja muid tea- telehtesid korralikult haigekassale ära ei saa- deta.

Haigekassa liikmete ja haigekassa alla kuuluvate ettevõtete arv on aasta jooksul ai- nult vähe suurenenud. Suvel oli see arv küll kaunis kõrgem, kuid hooaja tööde lõppemisega langes märksa. Nii oli aasta algul haige- kassa all 544 tööstusettevõtet 12.596 kassa- ja 14.984 perekonnaliikmega; aasta jooksul tuli juure 93 ettevõtet ja 9798 kassa- ning 5757 perekonnaliiget. Likvideerimise või ajutise seisumajäämise tõttu langesid kassa alt välja 64 tööstust ja 9748 kassa- ning 5972 pere- konnaliiget. Aasta lõpul oli haigekassa all 573 tööstusettevõtet, 12.646 kassa- ja 14.769 perekonnaliikmega. Üldse käis aruande aasta jooksul kassa alt läbi 663 tööstusettevõtet ja 22.394 kassa- ning 20.741 perekonnaliiget.

Belarves oli loodetud tulu 55 miljoni marka. Tegelikult saadi aga üle 68 miljoni marga, sel- lest summast kassaliikmete ravimiseks üle 24 miljoni marga.

Tegevuskapitaal andis ülejääki ligi 17 mil- joni marka, kuna kassaliikmete ravitsemise kapitaali puudujääk oli ligi 6.800.000 marka. Seega tuli kassaliikmete ravitsemiseks iga kuu umbes 550.000 marka juure maksta, mis- sugune puudujääkon kaetud tagavara kapitaal- list. Tegevuskapitali ülejäägi on võimaldanud asjaolu, et kassaliikmetele abirahasid makseti neljandast haigusepäevast alates, ja ka ükski- kutele vähemal määral, kui perekonnaga liik- metele. Samuti on sellele tuntavalt kaasa

aidanud perekonnaliikmetele antava arstiabi ja abirahade vähendamine.

Üldiselt on kassa varandusline bilanss aasta jooksul tõusnud mk. 14.233.194,95 pealt mk. 21.688.149,74 peale.

Abirahade ja arstiabi normid Tallinna Ühises Haigekassas.

a) Haiguse puhul maksetakse abiraha kolmandast haiguspäewast alates, kodus rawimisel $\frac{2}{3}$ ja haigemajas, sanatooriumis või mujal rawimisasutuses, kus haigekassal nende rawimiskulud kanda, $\frac{1}{2}$ keskmisest päewateenistusest. Pühapäewade ega pühade eest abiraha ei makseta.

b) Mõluse abirahaks maksetakse surnud kassaliikme 25-kordne keskmine päewateenistus.

c) Sünnituse puhul maksetakse kassaliigetele abiraha kodusoleku ajal terve ja haigemajas $\frac{2}{3}$ keskmisest päewateenistusest Pühapäewade ega pühade eest abiraha ei makseta.

Märkus: Seda abiraha maksetakse ainult neile kassaliigetele, kes enne sünnitamist vähemalt kolm kuud haigekassa liige olnud. Neile, kes vähem aega kassaliikmed olnud, maksetakse abiraha harilikkude haiguste abirahanormides ettenähtud korras.

b) Töö-õnnetuse puhul maksetakse abiraha esimesest haiguspäewast alates kõigi haiguspäewade eest $\frac{2}{3}$ keskmisest päewateenistusest.

e) Arstiabiks antakse täielik arstimine haigemajade III. klassis, ja arstide juures, ning maksuta arstirohud, väljaarwatud mõnesugused patentained, mille aset teised rohud täidavad.

Märkus: Maksuta arstiabi, haigemajalist rawimist ja arstirohte saavad kassaliikmed ainult nende arstide ja haigemajade poolt ning neist apteekidest, kellega haigekassal sellekohane leping.

g) Arstide sõidukulud haigete juure ja haigete transporteerimise kulud maksab haigekassa.

h) Kassa kulul hammaste arstimine sünnib ainult haigekassa hambaarstimise kabinetis ja väljaspool Tallinnat, lepingusolewate hambaarstide juures.

i) Koduse arstimise juures tarwimiseawast arstimisabinõudest maksab haigekassa sel puhul, kui need arstide või arstlise komisjoni poolt tarwilikuks on tunnistatud: ühed prillid kahe aasta kohta a 200 m. ja igasugused bandaashid ning korsetid.

Kõik erirawitsemise meetodid, nagu röntgeniga rawitsemine, kõrguspäike, massaash jne., on võimaldatud ainult arstlise kontrollkomisjoni otsusel.

Märkus: Mudawannid on võimaldatud arstlise komisjoni läbi ainult sel puhul, kui neid teiste arstimiswahenditega kuidagi asetada ei saa.

Perekonnaliigetele.

a) Haigekassa kulul antakse arstiabi ja arstirohud, väljaarwatud mõnesugused patentained.

Märkus I: Arstirohte saab maksuta Tallinnas ainult Tallinna Ühise Haigekassa apteegist ja väljaspool Tallinnat haigekassaga lepingusolewatest apteekidest.

Märkus II: Sõidukulusid perekonnaliigetele arstimise puhul haigekassa ei maksa.

b) Abiraha maksetakse sünnituse puhul 1.800 mk. (kaksikute sünnituse puhul 50% rohkem) ja matuse kulude katteks 3.000.— mk.

c) Haigemajades rawitsemine haigekassa kulul

on võimaldatud ühe kuu jooksul a Mk. 200.— päewas.

d) Hammaste rawimine haigekassa kulul on võimaldatud ainult haigekassa hambaarstimise kabinetis. Väljaspool Tallinnat võib juhatus erandit teha.

e) Perekonnaliigetele antakse maksuta arstiabisaamiseks 8 arstiisekki aastas iga perekonnaliikme kohta, kuna juhatusel õigus on arsti soovitusel raske haiguse puhul sellele perekonnale, kus alla kolme perekonnaliikme, veel 8 lisatekni aastas anda.

Märkus: Aasta alguseks loetakse kassaliikmeks astumise päewa.

g) Perekonnaliikmeteks loetakse kassaliikme naine või töövõimetu mees, ning lapsed ja kasulapsed kuni 18. aastani, kui nad ise tööd ei tee ja kassaliikme kulul elavad.

Märkus I: Lahuselawate abielupaaride lapsed wõetakse naise perekonna liikmeteks juhatusel sellekohase otsuse järele.

Märkus II: Kasulapsed loetakse ainult sel puhul perekonnaliigeteks, kui nad seaduslikult kasulasteks wõetud ja kassas registreeritud on.

h) Niikaua, kui kassaliige haiguse või tööõnnetuse puhul haigekassast abiraha saab, on ka tema perekonnaliikmetel õigus arstiabi ja abirahade saamiseks, kui kassaliige peale kuuaegset haigust sureb, lõpewad surmapäewaga perekonna liikme õigused.

Kui kassaliige aga enne kuu aja möödumist sureb, on perekonnaliikmetel kassa kulul abisaamise õigus ühe kuu jooksul, kassaliikme haiguspäewast alates.

Märkus: Eelnimetatud punkti wiimane osa ei käi mitte tööõnnetuste puhul surma saanud kassaliikmete kohta, sest nemad saavad kinnitühisuselt wastawa pajuki.

i) Kui perekonnaliige ise tööle asudes, perekonnaliikmete hulgas välja langeb, siis võib peale töölt ärajäämist, uuesti perekonnaliikmeks wastuwõetud saada ainult sellest päewast arwates, millal tema haigekassasse uuesti on registreeritud.

Tallinna Ühise Haigekassa määrus.

Wastuwõetud wolinikkude korralisel peakooşolekul 29, VI. 27. a.)

1) Kõik haigekassa liikmed on kohustatud haigekassa poolt väljapandud peakoosoleku ja liikmeraamatus olewate määrustega tutvunema ja neid täpselt täitma. **Määruste mitteteadmine ei ole wabandaw.**

2) Haiguse tõttu wabastamise puhul tuleb arsti poolt väljaantud haigusleht 48 tunni jooksul haigekassasse registreerimiseks esitada.

Märkus: Tööõnnetuse puhul haiguslehe registreerimist tarwis ei ole.

3) Kui töö juures õnnetus juhtub, siis on wigasaaja kohustatud, kui tema terwisline seisukord seda lubab, kohe ettewõtte waldajale või jaoskonna juhatajale sellest teatama.

Märkus: Õnnetuse all on mõistetawad kõiksugused wigastused ja kriimustused, olugi, et need esialgul tähsusefa paistawad olewat.

4) Õnnetusjuhtumise teatamise juures tulewad pealtnägijad, kui need olid, ülesanda ja nõuda, et ettewõtte poolt õnnetusjuhtumise kohta akt lastaks kokkuseada.

5) Selle peale vaatamata, kas saadud wigastus tööst wabastamist nõuab wõi ei, tuleb ikkagi ettewõtjal kohe õnnetusjuhtumise teatamise puhul, õnnetusjuhtumise lehti (punane haiguslehti) nõuda ja sellega arsti juure minna, kes otsustab, kas töölt wabastamine tarwilik on wõi ei.

6) Kui ettewõtja õnnetusjuhtumise teadaannet wastu ei wõta, ega punast lehte wälja ei anna, siis peab wigasaanu pöörama wastawa politsei poole ja omal algatusel laskma juhtunud õnnetuse kohta protokollki kokkuseada.

7) Kui wigasaanu õnnetusjuhtumisest ettewõtjale teatanud ei ole ehk seda liig hilja, s. o. peale 48 tundi teeb ja Kinnituse Ühisuse selle tõttu seda õnnetusjuhtumist ei tunnista, loobub ka haigekassa temale abiraha maksmisest (T. T. S. § 319).

Tallinna Ühise Haigekassa wolinikkude peakoosolek

kesknädalal, 29. juunil kell 6.30 õhtul Tallinna Trükitööliste Ühisuse ruumes. Koosolekust wõtab osa 195 wolinikku (üldarw 236 wolinikku).

1. **Koosoleku juhatus walmimine.** Koosoleku juhatajaks waliti J. Ringsmann, abiliseks — E. Toffelmann; protokollkirjutajaks — R. Tepwei, abiks — K. Weiss.

2. **Põhikirja § 21. põhjal kärbitud abirahade kinnitamine.** Juhatus poolt kärbitud haigusabiraha 12 kassaosalisele kinnitati koosoleku poolt.

3. **Otsustati rida kaebtusi ja palweid.**

4. **Aruanded haigekassa tegewusest.** Haigekassa tegewusega tutwustas koosolekut ja luges ette kassa aruande asjaajaja H. Soits. Kassa rahaline bilans wõrdub 1. juuniks s.a. 22.806.595.74 pu. Aruannet arakuulates wõeti see teadmiseks.

5. a) **1926 aasta aruanne kinnitati.** b) **1927. a. celarwe kinnitati 64.807.630 marga suuruses.**

6. **Walimised.** Kinnisel hääletamisel waliti juhatuseliikmeteks: Jaan Ringsmann, Julius Antje, Hendrik Karu, Johannes Nurk, August Wakker, Eduard Toffelmann, Karl Must, Gustaw Lääts, Mihkel Kangur, Anton Waldmees, August Hellman. Juhatus kandidaatideks jäid: J. Hunt, Karl Ello, Ed. Laurits, G. Plotnik, Karl Kaal, A. Schönberg, A. Männiko, M. Mätlik, M. Temp, T. Kask, J. Pofisepp.

Rewisjonikomisjoni waliti: R. Tepwei, A. Rosenberg, J. Laid, K. Weiss, A. Wiil. Kandidaatideks: K. Nurk, M. Luik, K. Kopp, K. Pappel, J. Karjus.

7. **Abiraha ja arstiabi määrati kindlaks.** Wastuwõetud määrused on makwad 15. juulist alates.

8. **Mitmesugused haigekassa tegewusse puutuwad küsimused.** a) Juhatus poolt esitatud määrused haiguse ja õnnetusjuhtumiste teatamise korra kohta wõeti koosoleku poolt wastu ja kinnitati. b) Juhatus ettepanek, temale lubada eelmisel peakoosolekul wastuwõetud haigekassa teenijate palgaredelis ettenähtud normides palkasid mõnesugustel wajalistel juhtumistel kuni 10% kõrgendada, lükati tagasi. c) Juhatus esimees teatas, et arstikond nõudmisega esinenud, neile maksetawa arstiabi andmise tasu üldsummat, 1 milj. marka, kõrgendada 1.300.000 marga peale kuus, ahwardades wastasel korral 1. juulist s. a. kassa kulul arstiabi andmist lõpetada. Juhatus on küsimusi kalkuleerides ja läbiharutades, leidnud

wõimaliku olewat arstide tasu tõsta ainult 150.000 marga wõrra kuus. Peakoosolek leidis nõudmise põhjendamata ja wõimata täita olewat ning otsustas juhatusel sel alal täieliku tegewusewabaduse jätta sel korral, kui arstid oma nõudmise juure kindlaks jääma peaksid. Ühtlasi anti juhatusel woli sel puhul kassaliigetel arstiabi andmist oma äranägemise järele ümberkorraldada kassa huwide kohaselt.

Koosolek lõppes peale kella 1 õösel.

Tartu Üldhaigekassa Uderna suwekolonii

kuues suwe-hooaeg algas 30. mail.

Koloniisse wõetakse wastu kosumisi tarwitajaid, werewaeseid ja kergel kujul kopsuhaigusi põdejaid. Raskel kujul tiisikust põdejaid wastu ei wõeta.

Kolonii asukoht on kosumisi tarwitajatele kõigiti soodne. Kolonii asub rahulises paigas, eemal suurtest lähikäigu teedest, 6—7 wersta peale ulatawa männimeisa serwal. Suplemise ja õngitsemise wõimalus on olemas Elwa jões, kolm ja pool wersta metsateed.

Kolonii juhatajaks ja arstiks on dr. Ernst Vogt, sellega koloniis wiibijaile alaline arstiline kontroll ja täieline arstiabi kindlustatud.

Koloniiis on 60 woodit, kuna ruumid kuni 200 woodit mahutada wõimaldawad. Koloniis on lugemislau, kuhu tellitud on loetawamad ajalehed. Posti saab iga päew. Koloniis on telefon (Elwa nr. 71)

Tartu Üldhaigekassa on oma koloniid asutades alati sellega arwestanud, et see asutus kõikide haigekassade nõudeid rahuldaks. Sellepärast wõetakse koloniisse wastu kõikide haigekassade osalisi ja nende perekonnaliikmeid, kui wastaw haigekassa ehk isõändja nõus on tasuma koloniis wiibimise kulusid. Koloniis wiibimise kulud arwatakse wälja kolonii hooaja lõpul, jagades kulusid koloniis mõddasaadetud päewade arwele, mille juures iga kassa maksab oma liikmete koloniis mõddasaadetud päewade peale langewa osa kolonii üldkuludest. Ettenähtawalt ei tõuse need kulud 1927. a. hooajal üle 200 marga päewas.

Kui kulud peaks tõusma üle 200 marga päewas, siis arwestatakse teistele haigekassadele iga päewa eest ainult 200 marka. Ülejääwa osa kuludest jätab Tartu Üldhaigekassa oma kanda.

Tartu Üldhaigekassa juhatus loodab, et kõik haigekassad Uderna suwekoloniis rawitsemise wõimalust ära kasutawad ja omi kosumisi tarwitajaid kassaosalisi endiste aastate eeskujul sinna saadawad. Mida rohkem koloniis wiibijaid, seda odawam tuleb üksik koloniis mõddasaadetud päew.

Koloniisse sõita tuleb Elwa jaama kaudu. Kolonii asub umbes neli kilomeetrit Elwa raudteesta eemal. Elwa raudteestaamas on woorimehi alati saadawal.

Koloniisse minejail tuleb kaasa wõtta arstiline tunnistus ja mõnesugused asjad.

Balti puuwillawabriku juures asuwa haigekassa wolinikkude korraline aasta peakoosolek

oli 12. juunil 1927. a. k. 9 h. Kokku oli tulnud 66 wolinikku, seega koosolek otsusewõimuline.

Koosoleku juhatajaks waliti K. Eesti ja abiks

E. Breiweil. Kirjatoimetajaks asjaajaja A. Kabel ja abiks — A. Oamer.

1926. aasta tegewuse ülewaate kannab ette abiesimees G. Adler, kes teatab, et ka Balti puuw. wabriku haigekassa on pidanud 1926. a. jooksul raskusi üleelama, mis sellest tulid, et 1926. a. oli haiguse ning taudirikas. Liikmemaksusi on saadud küll rohkem, kui oli eelarwes, kuid k.-osaliste abirahadeks ning perekonnaliigete arstimise peale on ka rohkem ära kulutatud, kui oli ettenähtud.

Haiguste tekkimise mõjuwamaks põhjuseks tuleb eeskätt lugeda tõeliste wiletsaid palga- ja korteriolusid.

1926. a. tegewuse ja kassa-aruande kannab ette asjaajaja. Aruandeaasta jooksul on saadud liikmemaksu 2.461.454 mk. 11 p., niisama palju omaniku juurdemaksu. Kassaosalistele on abiraha antud haiguse, sünnitamise ja surma puhul 3.082.788 mk., õnnetusjuht. eest 659.172 marka. Kassaosaliste perekondade arstimise ja abirahade peale on kulutatud 1.585.944 mk. ja 15 p.; raha kassas 31. XII. 1926. a. — mk. 37.175.71, raha pangas — 731.201 mk., inwentaari arwe 40.916 mk. Wõlgasi saada — 120.516 mk. Haigusjuhtumisi on olnud k.-osaliste hulgas 1773, õnnetusjuht. — 274, sünnitamisi — 33 ja surmajuhtumisi — 14. Kassaosaliste perekonnaliigetele on abiraha antud: sünnitamise puhul — 7 ja surma puhul — 26 korral. Tagawara kapitaalilist on põhikirja § 45 põhjal ülekanud tegewuskapitaali täienduseks 591.651 mk. 16 p.

Aruanne on rewisjonijoni komisjoni poolt läbiwaadatud ja kinnitati.

Liikmemaksu otsustatakse 1927. a. wõtta 2°/0 palgast.

Abirahad. Kassaosalistele otsustati maksta: haiguse korral 1/2 palgast (1-sest haiguse päewast alates kuni põhikirjas ettenähtud piirideni) ainult tõõpäewade eest. Neile, kes ainult üks päew tõõlt puuduwad, abiraha ei ma seta. Haiguse abiraha wäljaarwamise juures wõetakse ainult terwed tõõlt äraolnud päewad arwesse. Õnnetusjuhtumiste puhul — 2/3 palgast ja maksta ka pühade ja pühapäewade ja päewade eest, mille tõõ-asutuses tõõ seisab, kui need haigusaja sees on. Raskejalguse ja sünnituse korral abiraha 2 nädalat enne ja 4 nädalat pärast sünnitamist — terwe palga suurus. Abiraha 2 nädala eest enne sünnitamist — maksta ainult nende päewade eest, mil naisliige tegelikult tõõlt puudus, sünnitusraha wäljaarwamise juures wõtta arwesse 7-päewalist nädalat. Kassaliikme surma korral — matuseraha 30-kordse päewapalga suurus.

Silmaspidades madalaid palgaolusid, kusjuures suurema osa kassaliikmete 30-kordne päewapalk kaugeltki ei wõimalda matmise kulude katmist, otsustati juhatusele kohuseks teha — wastawa soowiawaldusega tõõ-hoolekandeministeeriumi poole pöörata, et seaduses wõimalust mõõda selle kohta muudatusi ette wõetaks, nii et ka wäiksepalga saajad matmise kulude katmiseks ajakohast abi haigekassa poolt saaksid.

Haigekassast lahkunud k.-osalistele jääwad kõik k.-liikme õigused alale ühe kuu jooksul peale tõõlt lahkumist.

K.-osalistel, kes vähem kui kaks nädalat k.-liikmed olnud, ei ole õigust haigekassalt peale tõõlt lahkumist mingisugust abiraha ega arstiabi saada.

Juhatuse ja rewisjonijoni komisjoni liikmete tasuks määrati: iga juhatuse liige saab 120 mk., kuna

juhatuse esimees 170 marka koosoleku pealt. Iga rewisjonijoni komisjoni liige saab 300 marka iga rewisjonijoni eest, kuna aasta aruande rewideerimise eest iga liige 500 marka saab,

Rewisjoniks loetakse ühe kuu läbikäikude ja asjaajamise rewideerimist.

Haigekassalt abisaamise suhtes otsustati k.-o. perekonnaliikmeteks lugeda: naine, lapsed, kasulapsed ja waesedlapsed, õed ja wennad kuni 18 aasta wanuseni, kooliskäijad kuni 18 a. wanuseni, kui nemad k.-osalise ülespidamisel elawad ja ise tõõd ei tee, isa 60 eluaastast ja ema 55 eluaastast peale, kõik teised perekonnaliikmed, ka isa ja ema alla nimetatud eluaastate-loetakse k.-osaliste perekonnaliikmeteks siis, kui nad tõõwõimetud on — ainult juhatuse igakordse erioisuse põhjal.

Perekonnaliikmeid registreeritakse ainult siis, kui nemad k.-osaliste juures ja tema täielisel ülespidamisel elawad ehk temalt ülespidamise saawad ja kui nendel selle juures muid sissetulekuid ega kapitaalid ei ole.

Naiskassaosalise lapsi registreeritakse h-kassas ainult siis, kui temal meest ei ole, ehk kui mees haige wõi tõõwõimetu on.

Nende naiskassaosaliste lapsi, kelle mehed wäljamaal on, registreeritakse h-kassas ainult siis, kui lapsed nende täielisel ülespidamisel on ja kui mehel abi ei saa.

Kassaosaliste perekonnaliikmetele antaw arstiabi ja rahaline toetus määrati kindlaks: haigekassas registreeritud k.-osaliste perekonnaliigetele lubada kassa arwel tarwitada: arstiabi — haigekassaga lepingus olewate arstide juures, kusjuures iga perekonnaliige ei wõi aasta jooksul mitte rohkem kui 12 korda arstiabi tarwitada.

Eesti Punase Risti Polikliinikus ja wabriku juures asuwas ambulantsis wõiwad perekonnaliikmed arstiabi piiramata arwul saada.

Kes wäljaspool h-ssa nimekirja olewaid arste tarwitawad, nendele maksetakse sellekohase arwe esitamisel haigekassaga lepingus olewate arstide taksi järele.

Perekonnaliikmete aastase arstiabi normi wäljaarwamise juures wõetakse aluseks see aeg, mille jooksul k.-osaline tõõpoolest kassaliige on olnud. Aastad arwatakse perekonnaliikme registreerimise kuupäewast. Haigekassa tasub iga k.-osalise perekonnale mitte rohkem kui kolm korda ühe aasta jooksul arsti sõidu ja haige transpordimise kulud, kuid ainult raskematel haiguse juhtumistel ja arstirohud, mida h-kassaga lepingus olewatest apteekidest tuleb wõtta.

Kes mitte-lepingus olewatest apteekidest rohusti wõlawad, nendelt arwatakse rohuarwe esitamisel lepingus olewa apteegi poolt antawa professioniinne hinnaalandus maha.

Prillid arsti ettekirjutusel, kuna kõik teised muud arstimise abinõud lubatakse arsti ettekirjutusel ainult h-kassa juhatuse erioisusega. Prillide eest maksetakse esitatud arwete järele kuni 350 margani.

Perekonnaliige, kes kassa arwel prillid saanud, ei saa neid uuesti enne kui 2 aasta pärast.

Labaratooriumilised analüüsid on lubatud ainult arstide ettekirjutuse põhjal, kuna muud erirawitsemise wiisid, nii kui röntgeni ja kõrgusliku päikese kiirtega, masseerimised, nahaalla piitsimised jne. — lubatakse arsti ettekirjutuse põhjal ainult h-kassa juhatuse igakordse erioisusega. Perekonnaliikmete hambaid rawitsetakse ja plombeeritakse kassaga lepingus olewate arstide poolt, kuna

arwed eraarstide juurest lähelepanemata jäetakse. Iga perekonnaliige võib aasta jooksul mitte üle 2 kuu haigemajalist rawitsemist kasutada kassa arwel, kui see arstide poolt tarwilikuks on tunnistatud.

Haigeid rawitsetakse haigekassaga lepingus olevates haigemajades. Erakorralistel juhtumistel, nagu ruumipuudusel, võib juhatus ka erahaigemajas rawitsemist lubada, tasudes alama klassi fakti järele.

Nõrgaterwisliised – kosumist tarwitajad perekonnaliikmed, wõiwad arstide sellekohase effektiivuse ja juhatuse eriotuse järele ka suwelkoloniides rawitsemisel wiibida, kuid mitte üle 2 kuu aasta jooksul. Koloniis äraoldud aeg arwatatakse haigemajalise rawitsemise arwele. K.-osal. perekonnaliikmel on sünnitamise korral kasutada haigekassaga lepingus olew haigemaja (kässolewal ajal – linna keskhaigemaja), kõik eraarwed tasutakse lepingus olewa haigemaja 9 õõ-päewalise fakti piirideni. K.-osalise perekonnaliikme surma puhul maksetakse matuseraha 15-kordse päewalga suuruses.

Haigekassa annab perekonnaliikmetele arstiabi ja abiraha ainult registreerimise päewast alates, kuni registreerimiseni esitatud arwed jääwad tähelepanemata. K.-osalise surma korral lõpeb perekonnaliikmete abisaamine haigekassalt surma silmapilguga.

1927. a. eelarwe, mis 4.225.000 marga peal tasakaalus oli, kinnitati.

Walimised. Juhatus liikmeteks waliti: Anna Mosel 58, Karl Eesti 57, Gustaw Adler 56, Jlda Ottokar 50, Jlda Killmann 39 häälega.

Juhatus liikmete asemikkudeks: Anna Tüürmann 55, Emilie Glücke 49, Kaifa Seilmann 47, Marie Neierdi 35, Marie Köster 32 h.

Rewisjoni komisjoni liigeteks: Armilda Maurer 46, Gustaw Poom 38, A-der Oamer 37, Tõnu Weetõus 29, Juuli Peek 27 h.

Rewisjoni komisjoni liikmete asemikkudeks: Elisabet Sirwa 43, Emilie Kiwikink 40, Gustaw Ööpik 34, Alma Wides 32, Mart Sirel 22 h.

Mitmesugused küsimused. Kassa warandusline seis 1. mail oli 973.132 mk. 67 p. Otsustati 1926. aasta aruanne k.-osaliste tutwunemiseks wäljapanna wabriku ruumidesse, ning aruannet ühes peakoosolekul wastuwõetud otsustega – awaldada Liidu kuukirjas „Tõõ ja Terwis’es“. – Juhatus abiesimees G. Adler teatab, et juhatusel on kawas olnud teatud osa Eesti Pangas jookswal arwel olewast summast – tähtajalisele arwele ülekanda, mis heaks kiidetakse. – G. Adler tutwustab koosolijaid Liidu V kongressil wastu wõetud resolutsioonidega, kus selgusele jõuti, et praeguste tööpalkade juures haigekassad k.-osaliste arstimiisega wälja ei tule ning riigil tuleks Läti wabariigi eeskujul haigekassade toetuseks teatav osa maksta.

Peakoosolek leiab Liidu kongressi resolutsiooni täielikult põhjendatud olewat ning soowib, et Liit seda Lätimaa haigekassade kohaselt läbi suudaks wiia.

Lõpuks toonitab juhatuse abiesimees G. Adler, et meie haigekassal, kus iseäranis palju kopsuhaigeid, tuleks lähemasse ühendusesse astuda fiisikuse wastu wõitlemise seltsiga, kelle läbi mõnesuguseid näpunäiteid haiguste ärahoidmiseks ja rawitsemiseks saaks kasutada. Juhib ühtlasi ka wolinikkude tähelepanu selle peale, et nemad Liidu kuukirja „Tõõ ja Terwis“ loeksid ja selle laialilaotamiseks k.-osaliste keskel kõikipidi oma kaasabi ülesnäitaksid, sest „Tõõ ja Terwis“ on

ainukene odawam kuukiri Eestis, kus tööline oma huwide kohaseid kirjutusi leiab.

Haigekassade asjaajajate nõupidamine (konwerents)

peeti ära Haigekassade Liidu juhatuse korraldusel 12. ja 13. juunil 1927. a. Tallinnas.

Nõupidamisele olid ilmunud: W. Luksepp Rakwerest, K. Oebius, Paidest, K. Lukk Tartust, M. Weber Türilt, R. Mikkos Port-Kundast, A. Olew Põltsamaalt, N. Rennit Hallistest, J. Sõer Haapsalust, J. Sarw, H. Soilts ja A. Teimann Tallinnast, A. Milestein Walgast, M. Ernits Narwast ja M. Teffo Aserist.

Nõupidamise awas kell 11. päewal Liidu juhatuse liige W. Luksepp, kes lühidalt selgitas nõupidamise ülesandeid.

Juhatajaks waliti K. Oebius, profokolljaks K. Lukk.

Haigekassade wormulaaride wäljatõõtamise küsimuses wõttis sõna W. Luksepp, kes esitas mõned wormulaarid, mis tarwitusel Rakwere Ühises Haigekassas ja seal otstarbekohased leitud olewat. Peale selle wõtsid sõna teised koosolejad, kes selgitasid ühes ehk teises kassas tarwitusel olewaid blankette ja nende ülesannet.

Kolmetunnilise läbirääkimise järele jõuti üksikute haigekassade wormulaaride läbiwaatamisega lõpule, mille järele leiti, et wormulaaride kuju kässolewal nõupidamisel wõimata on lõpulikult kindlaks määrata ja seda peaks tehtama sellekohase komisjoni poolt. Selleks otstarbeks waliti koosolejate seas neljaliikmeline komisjon järgnises koosseisus: H. Soilts, W. Luksepp, R. Mikkos ja Karl Lukk.

Haiguskinditusseaduses ettenähtud määruste kawade wäljatõõtamise küsimuses wõttis sõna K. Lukk, kes selgitas Tartu Üldhaigekassas maksuwel olewaid määrusi, soowitades neid läbirääkimiste aluseks wõtta, mis ka wastu wõeti. Määruste kawade läbiwaatamise ja nende läbiharutamise järele otsustati nende lõpulik wäljatõõtamine jätta eelpool walitud komisjoni hooleks.

Kell 5 peale l. lõpetati läbirääkimised, neid jätkates esmaspäewal 13. juunil kell 10 h.

Nõupidamisele olid ilmunud peale eelmisel päewal osawõtnute weel Haigekassade Liidu sekretär J. Ode, asjaajaja L. Johanson.

Statistiliste andmete kogumise küsimuse tehnilise külje juures pikemalt ei peatatud, kuna see kolmanda päewakorra punkti all juba läbiharutatud. Leiti kõige otstarbekohasemaks statistiliste andmete kogumisel tarwitada kaartisüsteemi, millega töösaamine kerge.

Haigekassade aasta aruande kohta wõtsid sõna K. Lukk ja W. Luksepp ning teised, kes leidsid, et senini maksuwel olnud aasta aruande kawa on puudulik, mida parandada tuleb, et paremat ülewaadet saada kassade tegewusest. Koosolejate nõusolekul asuti kinnifusnõukogu poolt soowitawaks tunnistatud uue aasta aruande kawa läbiwaatamisele, mille K. Lukk Tartus üksikasjaliselt ette kandis.

Läbirääkimiste puhul leiti, et uus aruanne kasadele uut tööd juurde toob, mis kassa asjaajamises raskusi tekitab, kuna kassad tihti kanseleitõõga ülekoormatud. Läbirääkimiste järele jõuti siiski otsusele, et uus aastataruande kawa täieli-

Sema ülewaate haigekassa tegewusest annab ja sellepärast tuleb hoolt kanda, et uus aruande kawa maksma pandaks.

Haigekassade teenijate õiguslise ja majandulise olukorra kindlaksmääramiseks aluste väljatöötamise küsimuses võtsid sõna K. Lukk, H. Soilts ja teised, kes toonitasid, et kassateenijate seisukord kindlusetu, mida tuleks korraldada kollektiiv-lepinguga, milles eriti wallandamise kord kindlaks oleks määratud. Küsimust läbikaaludes peeti tarviliseks üldine lepingu-kawa kokkuseada, mille aluseks oleks riigiteenijate teenistusseaduse määrused. Kollektiiv-lepingu tuleks ellu wiia ühtluse mõttes Haigekassade Liidu kaudu Sellekohase lepingu-kawa kokkuseadmine jäeti komisjoni hooleks, kes oma töö tulemused esitab Haigekassade Liidu juhatusele.

Asuti haigekassade teenijate wanaduse korra kindlustamise küsimuse juurde, milline küsimus juba Narwas ärapeetud Liidu kongressil oli päewakorras. Küsimuse läbiharutamise järele võeti järgmine otsus vastu:

Haigekassade asjaajajate nõupidamise koosolek küsimust läbikaaludes leiab tarvilise olevat üldise wanaduse vastu kindlustuse seaduse maksmapaneku eest võitlust energiliselt jatkata. Senikaua kui see teostamata, on tarvilik, et haigekassad oma teenijaid kindlustaks sellekohase erikorralduse kaudu, mille põhikirja välja töötaks V. kongressi poolt moodustatud komisjon.

Mitmesuguste küsimuste all puudutati järgmisi asju:

Mõnelt poolt soovitatud haigekassa arstide sellise asutamise küsimust läbikaaludes leiti, et küsimuse otsustamine haigekassa asjaajajate kompetentsi ei kuulu ja peaks Haigekassade Liidu juhatuse booleks jääma.

Haigekassade Liidu häälekandja „Töö ja Terwis“ laialilaotamise küsimuse fõsis üles K. Lukk, kes soovitas asjaajajatel jõudu mõõda lehe sisu ja laialilaotamise eest hoolt kanda. Nõupidamisel küsimust läbiharutades leiti, et haigekassade asjaajajad peaks kassa tegewuses efitulewaid küsi-

musi „Töö ja Terwis“ käsitama ja energiliselt lehe laialilaotamiseks tööd tegema.

L. Johanson algatab küsimuse, kas ei tuleks anda wälja haigekassa arwepidamise ja asjaajamise käsiraamat, mis tarwilik oleks eriti wähemate haigekassade tegelastele ja amefnikkudele käsitamiseks. Sarnase käsiraamatu wäljaandmine leiti tarwilik olevat. Raamatu käsikirja walmistamine tehti W. Luksepp'ile ja K. Lukk'ile ülesandeks.

H. Soilts juhib tähelpanu raskustele, mis tõusewad haigekassade wolinikkude walimisel. Küsimust läbiharutades leiti, et praegune Haigekassade normaalpõhikirj on liig pikk ja walimiste läbituimise kord keeruline. Sellepärast leiti tarwilik olevat Haigekassade Liidu juhatuse kaudu tööhoolekandeministeeriumi ees esineda, et meie oludele wastaw lühem normaalpõhikirj wälja töötataks ja sellele tööd juurde kutsutaks haigekassade esitajad.

H. Soilts fõstab üles kinnitustõhususe ja haigekassa wahekorra küsimuse, mis palju soowida jätab. Küsimust läbiharutades leiti tarwilik olevat kokku seada sellekohased juhtnõõrid kassaosalistele, milles kassaosaliste kohused õnnetusjuhtumiste puhul ära märgitud oleks, et kassaosalised teadmatuse tõttu kahju ei saaks. Samad juhtnõõrid tuleks wanemal töõinspektoril kinnitada lasta ja need töõkoja ruumesse üles panna.

H. Soilts teatab, et töõasutuste waldajad haigekassa teadaandeid töõruumesse üles ei pane, mille tõttu kassaliikmed haigekassa asjus teadmatuse ja sellele järgnewad mõtete lahkumineku kassaosaliste ja haigekassa wahel. Küsimust läbiharutades leiti tarwiline olevat määrus kinnitusnõukogu kaudu maksma panna, mis kohustaks töõasutuse omanikke kõiki haigekassade teadaandeid töõruumesse üles panema.

Haigekassade tegelaste kursuste korraldamist 1926. a. eeskujul peefakse tarwiliseks. Kursused ära pidada septembrikuu keskpaigal.

Lõpusõna wõttis W. Luksepp, kes leidis, et käesolewat nõupidamist kordalõinuks tuleb pidada ja tuleks sarnaseid nõupidamisi igal aastal korraldada.

Nõupidamine lõppes kell 1/23 päewal K. L.

Mitmesugused teated.

Haigekassade apteekide maksude asjus

põõras liidu esitaja töö-hoolekandeministeeriumi töõkaitse osakonna abidirektori poole, kes seletas, et töõ-hoolekandeminister neid maksuõõdmisi, millega nüüd maksuametid haigekassade apteekide poole põõranud, ei poolda ja sellis asjas rahaministeeriumile wahikirja on saatnud, et ka need apteegid nagu omawalitsuste omadki maksudest wabastataks.

Riikliku haiguskindlustuse konwentsiooni kawa

on äsja lõppenud Genfi rahwuswahelisel töõkon-

werentsil vastu wõetud. Peetakse tarwilikuks ka põõlutõõliste kinnitamist, mille vastu seni Eestis on waieldud ja oõldud. Konwentsioonid tulewad ratiifitseerimisele igas riigis eraldi. Kas Eesti ratiifitseerib, on küsitaw. Konwentsioonid ise ei wii veel haiguskindlustust ellu, selleks tuleb igal riigil wälja anda eriseadus.

Tekstiiltõõstuse terwishoju üle

ilmub järgmises „Tõõ ja Terwise“ numbris kirjutus ühes pilifidega, mis kujutawad selle töõstuse üksikuid töõalasiid.

Eestimaa Haigekassade Liidu põõhikirj

V kongressil wastuwoõetud muudatustega §§ 16, 17, 22, 31 ja 46, on siseministeeriumi poolt 28. mail 1927. a. registreeritud.

Wastutaw toimetaja: Leopold Johanson.

Wäljaandja: Eestimaa Haigekassade Liit

A. Devis'e ja J. Magnus'e trükikoda, Tallinnas, La: 1. 33.